

sú predovšetkým otázky marxistickej dialektickej metódy, otázky jednoty a boja protikladov, ktoré v duchu klasikov považuje za základný predpoklad hlbokého preniknutia do podstaty prírodnej a spoločenskej skutočnosti. Práve so zreteľom na dialektický charakter všetkých javov pristupuje Szántó k analýze každej otázky, či už ide o zložité problémy gnozeológie, filozofie prírodných vied atď., či o celkom konkrétnu, aktuálno-politickú problematiku. Treba však osobitne vyzdvihnúť tú skutočnosť, že teoretické závery a rozborov majú v Szántóových prácach vždy aj spoločenskú funkciu a politickotriedny dosah.

Z tohto hľadiska sú pozoruhodné najmä práce venované problémom triednosti vedy a ideovej tvorby vôbec. Na nespočetných konkrétnych príkladoch z buržoáznej vedy odhaľuje podstatu objektivismu vo vedeckej práci a dokazuje triednu podstatu ideológie a svetonázorovej orientácie každého vedeckého pracovníka. Svoje vývody rozvíja Szántó svojráznou tipnou, no pritom účinnou a nekompromisnou metódou polemiky s domácimi i zahraničnými predstaviteľmi buržoáznej ideológie. Zvlášť mnoho pozornosti venoval otázkam rozvoja marxistického svetonáhľadu vo vyvíjajúcich sa spoločensko-triednych podmienkach a medzinárodných vzťahoch. V strede jeho ostrej kritiky stoja práve sociálni demokrati, oportunisti a revizionisti rôznych odtieňov, ktorí sa maskovali strojenou sympatiou k robotníckej triede.

Zaujímavá sféra akademika Szántóa je však omnoho širšia, než sme ju načrtli vyššie. Závažný príspevok podal i v jednotlivých otázkach historického materializmu, v otázkach pedagogickej praxe a jej prí-

buzných disciplínach, v otázkach umenia všeobecne a socialistického umenia zvlášť, v otázkach filozofie prírodných vied a špeciálne súčasného fyzikálneho idealizmu atď. Ďalej mu patrí zásluha za systematické oboznamovanie slovenskej pokrokovej verejnosti s výsledkami sovietskej filozofie. Po celé desaťročia nielen sledoval a propagoval sovietske skúsenosti, ale súčasne upozorňoval na nebezpečenstvo ich mechanického preberania. Ladislav Szántó vždy učil, že každá marxistická analýza vyžaduje konkrétnu historickú analýzu všetkých podstatných stránok javu, odhalenie jeho vlastnej dialektickej podstaty, čo vylučuje možnosť akejkolvek mechanickej aplikácie napred naučenej poučky. „Marxizmus nie je dogmou, ale je návodom k činnosti. Je najdokonalejším spôsobom poznania sveta, ktoré umožňuje a privádza človeka k cieľavedomému pozmeňovaniu sveta ľudskou spoločenskou praxou. Marxizmus je nerozlučnou jednotou pravdivého poznania a tvorivého konania. V tom je už obsiahnuté aj to, že marxizmus sa nikdy nepokladal za hotové, navždy sformované a teda mŕtve učenie a konanie.“ (Vybrané state, str. 173).

Akademik Ladislav Szántó od samého počiatku vedome pomáhal robotníckej triede v boji proti buržoázii. Jeho tvorba pri-niesla bohaté ovocie a pomohla vo veľkej miere pri formovaní vedeckého svetonázoru u nás. Tieto okolnosti ako aj osobné kvality súdruha Ladislava Szántóa robia ho našej vede vzácnym a všetkým, ktorí s ním prichádzajú do styku, milým človekom.

Do ďalšieho plodného života a práce prajeme mu mnoho zdravia a tvorivých síl.

Redakcia

AKADEMIK IGOR HRUŠOVSKÝ ČESTNÝM DOKTOROM UNIVERZITY MARTINA LUTHERA V HALLE

V ovzduší prehlbujúcich sa bratských vzťahov medzi ľudom Československa a Nemeckej demokratickej republiky sa rozvíja úzka spolupráca medzi Univerzitou Jána Amosa Komenského v Bratislave a Univerzitou Martina Luthera v Halle. Najnovšie sa družbe medzi týmito dvoma univerzitami dostalo neobvyklého výrazu: univerzita v Halle oceňuje záslužnú vedeckú prácu akademika Igora Hrušovského, prof. filozofie na bratislav-

skej univerzite, udelila mu titul čestného doktora filozofie Univerzity Martina Luthera.

Udelenie hodnosti čestného doktora filozofie akademikovi Igorovi Hrušovskému sa uskutočnilo 24. februára 1959 o 11. hod. na slávnostnej promócií v Dome Černyševského v Halle za širokej účasti učiteľov a poslucháčov hallskej univerzity i zástupcov verejnosti. Pri tejto príležitosti predniesol akademik Igor Hrušovský promočnú prednášku

na tému *Katégoria štruktúry*. Okrem toho 25. februára predniesol ďalšiu prednášku na tému *K dialektike vedeckého poznania*. Doc. dr. Vojtech Filkorn, ktorý akademika Igora Hrušovského sprevádzal, prednášal 27. februára na tému *Problémy klasifikačnej logiky*.

Pocta akademikovi Igorovi Hrušovskému je potešiteľnou pozornosťou staroslávnjej hallskej univerzity slovenskej vede. Jej význam zvyšuje skutočnosť, že univerzita v Halle vchovala v minulosti celú plejádu našich

významných národných dejateľov a získala si veľké zásluby o rozvoj slovenského národného života a kultúry. Družba a plodná spolupráca medzi nemeckou a slovenskou vedou, symbolickým výrazom ktorej je aj udelenie hodnosti čestného doktora filozofie akademikovi Igorovi Hrušovskému, je významným príspevkom pre upevnenie bratských vzťahov medzi ČSR a NDR i pre úspešné spoločné úsilie o vybudovanie socializmu v našich krajinách.

J. S.

STRETNUTIE FILOZOFOV V SMOLENICIACH

V polovici decembra 1958 konalo sa v Dörmove vedeckých pracovníkov v Smoleniciach rozšírené pracovné stretnutie filozofických ústavov SAV a ČSAV. Naň nadviazalo spoločné zasadanie vedeckých rád oboch ústavov. Na celom podujatí sa zúčastnilo do šesťdesiat pracovníkov, predovšetkým z oboch filozofických ústavov, ďalej z niektorých iných pracovísk SAV, pracovníci filozofických katedier a stranícki pracovníci.

Program trojdňového rokovania sa zameriaval na aktuálne úlohy našej marxistickej filozofie, ktoré vyplývajú zo spoločensko-politickej praxe a z vedeckoteoretickej práce. Išlo o to, aby sa českí a slovenskí filozofickí pracovníci navzájom podrobnejšie oboznámili s úlohami, na ktorých pracujú a aby svoju prácu účinnnejšie koordinovali. Úzka spolupráca a delba práce medzi českými a slovenskými filozofmi je nevyhnutným predpokladom pre splnenie úloh, ktoré našej filozofii vytýčil XI. sjazd KSČ.

Výstavba socializmu u nás dosiahla stupeň, na ktorom sa dostáva do popredia úloha dovŕšiť podstatnú premenu vo vedomí ľudí. Chceme dosiahnuť, aby sa masy ľudí stavali za vec socializmu nie živelné, ale čoraz uvedomelejšie, aby sa z vedomia pracujúcich odstránili prežitky, ktoré sú jednou z posledných prekážok dovŕšenia socialistickej premeny našej spoločnosti. Na filozofických pracovníkov dolieha v tejto etape socialistickej revolúcie naliehavá požiadavka pomôcť odhaľovať a riešiť protirečenia, ktoré u nás jestvujú a neustále vznikajú. Žiada sa od nich, aby účinne pomáhali strane v jej ideologickej práci, aby skúmali zákonitosti socialistickej výstavby a na ich základe pomáhali strane predvídať

a riešiť teoretické a praktické problémy.

Okrem spoločensko-politickej praxe však uplatňujú voči filozofii svoje nároky aj jednotlivé spoločenské a prírodné vedy. Marxistickej filozofia musí stále hlbšie skúmať metodologické otázky vedeckej práce, rozpracúvať kategórie materialistickej dialektiky, riešiť problémy teórie poznania, logiky, spracúvať dejiny myslenia a pod.

Rozmanitosť úloh a značná diferencovanosť filozofickej problematiky si vyžiadala, aby sa účastníci pracovného zasadania rozdělili na niekoľko sekcií. Pracovalo päť základných sekcií, ktoré riešili tieto problémy: 1. protirečenia prechodného obdobia, prejavy súčasného revizionizmu a dogmatizmu; 2. historický materializmus a spoločenský výskum; 3. kategórie dialektického materializmu a problémy gnozeológie; 4. logika, jazyk, myslenie; 5. dejiny filozofie. Rozdelenie umožnilo, že diskusia sa špecializovala, riešilo sa oveľa viac problémov, ako by to dovoľila spoločná diskusia a hlavné problémy sa riešili dôkladnejšie.

O plodnosti rokovania svedčí celý rad teoretických a praktických záverov a podnetov pre ďalšiu prácu.

Prvá sekcia sústredila pozornosť na aktuálne otázky marxisticko-leninskej teórie. Obzvlášť podrobne sa diskutovalo o problémoch súčasného revizionizmu a boja proti nemu. V diskusii sa správne poukazovalo na to, že otázku boja proti revizionizmu nemožno odtrhovať od otázky pozitívneho rozpracúvania filozofických a vedeckých problémov vôbec. Keďže revizionizmus parazituje zväčša na nových, ešte nevysvetlených javoch, najúčinnjšou formou boja proti nemu sa stáva pohotovú, smelú a hlbokú osvetľova-